

КНО-нун Кол Ассамблеясынын сессиясында

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Октябрь 6-нчы уралдуу хуралына Кнго Республикасынын (Бразилияда байыркы премьер-министрдин оралачысы, иштиги херектер министри Стефан Чичель чүе чугаалаш, премьер-министр Лумумбага баштаган топ чалакка удуур хоп-мге чулчурушкуну кылып, колонизаторлардын чалчасы Касавубу макташ.

Дараасында ЕССР-нун төлөлөрүнүн баштыгы К. Т. Мазуров сөлөм, Каттышкан Нацлалар Организациясына Кнотун төлөлөрүнүн дугайын чугаалаш, бо дугайында айтырымгун айтырымга киреринин дугайында Совет Эмгекчилеринин саялыг дөттөгөн. Уучу-чу Кнотун киркиргез чокка чепселенишкенин бүгү-нини болгаш бурун дугайында айтырымгун шит-партлеттинмес деп К. Т. Мазуров демдөгдөш.

Чейлонун төлөөсү база-ла ол салалды дөттөгөн болгаш анза удурла-

нып турар түрүнелерин шыгымын шугуучулдан.

Польша төлөлөрүнүн баштыгы В. Гомулка мынча дөдө: Кыдатта тургузуу болза АКШ-ла таарымча чок болуп турары КНО-га оон дурум суугаар олурунун дугайында айтырымгун талзы-биле АКШ-тын тургау илередин турар. АКШ-тын илдыг тургузуу КНО-нун Уставына таарымша деп В. Гомулка айтыркан. бо айтырымгун шитпирлеринде КНО-нун салым-луузу, тайбиянын херээ маааржар деп онзалап демдөгдөш.

Ирактын даштыгы херектер министри Джавад КУР-нун КНО-га киреринин чугулаш демдөгдөш.

Украин ССР-нун төлөлөрүнүн баштыгы Н. В. Подгорный бодунун саялыгына КУР-нун талзы-биле АКШ-тын шын эвес тургужун бадмткыды барымдалар-биле сойгалал илереткен. Делегейин 34 кугурунелерин КУР-ну худуп көргөн, а дыка хей чурттар оон-биле садылганын

турар деп айткан, Н. В. Подгорный КУР-нун КНО-да дурум суугаар олурган халыгын чедип алгырыча Ассамблеянын төлөлөрүн кийгырган.

Дараасында румын төлөлөрүнүн баштыгы Г. Георгиу-Деж сөс алган. Укустар арамын айтырыгыларын, эң ылангыя чепселенишкенин дугайында 650 миллион кыдат улусуун төлөлөрү чокка шитпирлеп терас шылаас дээрин онзалап айткан, АКШ-тын күткүлү-биле бо айтырымгун үр үеде шитпирлеттинмей келегени ол салгыдырган.

Америк чепсектег кугурунун Кыдаттын эриктеринде агрессия үлгиленишкенин дугайында айтыркан, румын төлөлөрүнүн баштыгынын меделгезин: бодунун девицияри амгалаш турар кугурунун агрессор деп база бодунун шериглерин бодурун-на кызыгарынын даштыгычу муу-муу километр ырак черге чоруду турар чуртуу «тайбыч камгакчымы» деп каламдан бээр адл эгелөөнү? КУР-нун талзы-биле АКШ-тын тургузуу дөргө КНО-га согушкун-дур. Каттышкан Нацлалар Организациясы америк чалчаны-лавашпачини ап октаар болгаш КНО-га кыдат улустун дурум суугаар иргезин тысып бээр учурут.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). КНО-нун Кол Ассамблеясынын октябрь 7-де эркин пленарлык хуралыга ниити угуалажылга үргүчүлөөн. Португалынын төлөлөрүнүн баштыгы Васа Виера Гария бир дугаарында сөс алгаш, учуру-ткча чок, учу-бакы илдимес чүвени чулуурган. Бир геза чыдыг айтырымлар «аптежиктеги чедип алгырынга» шактыктап турар чүе болгонда олларын тургусул деп Кол Ассамблеяны португал төлөөсү кийгырган. Васа Виера Гария чепселенишкенин дугайында эргежок чугулашын эргейи сөлөк-биле мининген. Кнотодо байдалга уралагаш, «португал төлөө» Хаммаршельдин Кнотодо көргүскөн «мерген улагынын болгаш аргалымы» чакташ.

Сукарнонун меделгели

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Индонезиянын президентин Сукарнонун Нью-Йорктан чоругунун муруну чарында корреспонденттерге меделгезин болза: КНО-нун тургузуу эде көрдүнгөн болгаш чартынган турга учурут дээринге сөлдү меделгезин болушкуну мез бүтүрелини быжкытырган. Бистин Индонезияны кижилери КНО-нун чогумчалыг бодурунга шыгымын шитпирлеп бис Кугурунелерин болгаш чазактарын баштыгынын Нью-Йоркка учурушкунунын болгаш чөвүлөткөлөринин дугайында Сукарно ошу таарымчалыг болган деп чугаалаш. Эп-найырчалы суу-биле мнотур санал-онал солчур чорук еске талларын айтырыгыларын болгаш иргездешкенин билли алгырынга улуг салымшыкны киерер деп ол чугаалаш.

Корреспонденттеринин айтырымына харылааш, Сукарно КНО эде организааттынган турар дээринге иделгезин база катап илереткен. КНО-нун турар черин еске чуртче шитчкен турар учурут деп чугаалаш, ол манза холбаштыр Швецарияны ол адаан.

Лаостун улузу тишлээр

ХАНОЙ. (СЭТА). Лаоста байдалын дугайында дамчыдыгына «Вьетнамын үнү» деп радио сөлөтү чедип хонукта Лаоста байдал таарымчалыг болуп кел чоруду деп дамчытамын Вьетнамын информация агенттели динаткан. Суванна Фуманын чаза болза Нео Лао Хак Сат партия-биле чугаалажышкын кылдыр төлөлөрүн төмүлүл, Совет Уилдел-биле дипломаттыг харылаашы туташ, Фуми Носаван—Буун Дунун үлгүленишкенин бөлүленишкени чөвүлөткөлөрүн башташтыр шыгымы хемчетелери алганы-биле тайбычче, нейтралитетче болгаш национал чөвүлөткөлөме лаос улустун чугулашын чамдык кезини боттаандыган деп

П. Лумумбанын чугаазы

ПАРИЖ. (СЭТА). Кнго Республикасынын премьер-министри Лумумба «Юманите» солунуну Кнгода тускай корреспондентин Роберт Ламботка тайбыр берип, чүе чугаалаш. Лумумба анза КНО-нун Кнгода шериглеринин ролун дугайында мынча дөдө: «КНО-нун Аймыл чок чорук чөвүлөткөлөр берген айтымшыгынын чөвүлөткөлөр бодунун соругаларын оон команддалы куусеткен дээрин барымдалар бадмткп турар. КНО-нун чамдык дугуменери чазактын дайынарынга дыка хей түнүг ашканы берген амгы үеде илереткен. Ол хамаан чок, КНО-нун шериглеринин төлөлөктерин шериг албанын дээрлик лагерлеринде шургун кирген беши, солдаттарга акшаны үлөп берип тургулаш. Оон-биле кады команддал чери дурум суугаар чазак-биле кады ажалдарында шитпирли-биле ойталаш.»

Премьер-министрин уламчылыгы болза, «КНО-нун чамдык дугуменери биске удур демисежин турарлар-

ЧУРУКЧУ С. ЛАНЗЫНЫН ДЕЛГЕЛГЕЗИ

Кызылдын ажилчы чоньары чурукчу С. Ланзынын чогадмты ажилынын делгелгезин-биле таныжар аргалы болганар. Областын хөгжүм-шия театрынын фойеинде оон делгелгези ажалтынган. Мыла яязы-бурт жанрларын: төштүнү, бойдук чурумдаларын, театр декорациянын чуртары бар. Чурукчу С. Ланзы ам Новосибирск хоорайга эрттер

Таксиге олурарынын чангыс аай өртөө

1961 чылдын январь 1-ден эгелээш Россия Федерациянын девиациярлеринге бүгү-ле хевирлерин чини автоном болгаш таксилеринге олурарынын чангыс аай, чикеттинген өртөөн тургузар.

РСФСР-нун Автомобиль транспорту болгаш чазалыг оруктар министрстводунан СЭТА-нын корреспондентинге дынкатканы болза: Чаа доктааттыр өртен суугаар чини таксилерге олурарынын хелезии 20—25 хуу чингээр. Таксиге олурар чини анза бир катап олурганы дээш 10 непенти (чаа өртен-уненин хемчө-биле) төлөө болгаш анза немештир эртен бир километри дээш-ле 10 непенти немей төлөөр. Чинээ, таксиге олурган кини тос километр орунту эртен болза, чалаачыга 1 рубль төлөөр. (Пассажир кини машинага олуруптарга, дорасна самаар черге 10 километр кестүп келир, а аркан 90 километр болза орунту эртен дээш төлөөр түнү болур). Эң мыдыны Сонгу чүктү болгаш б'ражы Чезичүту санавасна таксиге олурарынын чаа чикеттинген хелезии РСФСР-нун бүгү-ле девиациярлерге күштүг болур. Оон-биле кады доктаамал орунтуг болгаш хоорайлар аразынын таксилеринге төлөө халезини база чингидер.

Республиканын такси-мотор паркы 1961 чылда 10 муң хире чаа автомобильдерин алыр. Хоорайлар чогуунга болгаш хоорайлар аразында маңзар чини машиналарын саны ийи катап өзөр. Москванын болгаш Ленинградтын үлгерин суугаар областарын, крайларын топтеринге, автономнуг республикаларнын найбылаларына, үлетпурнун улуг хоорайларына доктаамал орунтуг таксилерин шиччешкенин база организаатар. Россия Федерациянын ажилчы чоньары таксиге төлөө өртенгич чингелдезинин ачызында чылдың-на 200 миллиондан хей мангалганы алыр.

Кубок № 1 школада

Дыштаныр хүнде «Совет Тышанын 5 чылы» стадиога Кызылдын ортумак школарынын үстүк классларын буг бөмүдүчү команддаларын аразында шиччип чорур кубок дээш үргүчүлөп келген маргалдык шүүде ойнаашкыны болган. Анза Кызылдын № 1 школазынын болгаш кубукту эртен чыгы чалап алгычымы № 7 школазын команддалары журашкан.

Кайы-даа командалар 2:2 саны кириген, хайым болганында, оларга немелде беш минутаны берген. Олар орта база хайым болгандан суула коллегияны кайы-даа команданын хаалганын беш-беш шиктиг төмөлгери кылдыры чөпшөрөөн. № 7 школазын топ чалакчымы үш удаа кир тепкен, а № 1 школазын топ чалакчымы—дүрт удаа кир тепкен. Мычанга № 1 школазын команданын боттарынын удуулашы чызын 6:5 сана туташ, шиччир кубукту чаалап алганар.

Оон-ла стадионга «Тувинская правда» солунун кубугу дээш типография болгаш «Торпедо» команддаларын журажышкыны болган. Ошунун эгезинде тыңчууге чедир шыге төрөлдөчүлөр тергилден турганар. Олар полиграфистерин хаалганын 7 саны кириген, кубок дээш ойнаашкынын шүүдөвинге киржир эргени алган.

С. ОЮН.

Редактор Н. С. ШОЙГУ.

Мону көрөм—
Ал-боду үгер-боодан шуткучтуган,
Алыс сөрүчү—күчү дөгээр, чаа-дайын.
Мындыларга—
Боо-чөпсөк дугурун бөдөп көзөгө,
Бодун боду азып кааптар дөни болур.
Ичи-чаштыгы—
Бойла, и үрүн дыннаар хөн чок улуграктын
Бажы ышкын дөдө берген турары бо.
Ичи-чаа-ла—
Чөм—ажы шериг чөпсөк болганарын
Черге черде тургусул деп негелде бо.
Мою боду—
Бөгүн көзөгө, күштүг ышкыш олурза-даа,
Бөмбүркет миллионнар күштүг ошу
Мога билбес—
Кадыл кылган үгер-боону экилдиргеш,
Кадыр, маска чөпсөк кылдыр хуулуруштар.
Амдызында—
Дайын өртүн талаал кылдыр көөрлерин
Тайбын күжү — чоньун күжү тилеп үер.
Алмында—
Шериг-лаа чок, дайын-даа чок чагай үе
Черде келир (чайлаш-даа чок) бүтүрээр бис.

Б. ХӨВӨЧМЕЙ.

Улуг үлөлөрүн айы

(Тейчүзү. Эгеи 3-ку арымда).

дыртыг ажил-херектеринин анза хуру болган. Төрөн чуртун эркин чөптөс делгемдеринге 24 шактын дугузунда улуг болгаш биче хей ажил-үлөлөр бүткен. Ол бүгүчү дугайында бистин солунарынын арыннарынга, радиога шаг-ла чугаалаш. Тудун тургузуу турар чаа агрегацияларда күчүдүг улуг агрегацияны ажылаага кирген дугайын, планнаттынган муң-муң километр чаа газ даңчыдыкчыларынын дугайын, «Ленин» атомоход чыл иштинде экинчирип келген үезинде 10 муң ажыг мылды өрткөш, ам Арктиканын доштарын бузуп чоруп турар дугайын, автоматтыг чаа шугууларынын дугайын, өске-лаа хей-хей бүдүрүлгичи тилөкчөлөрүн дугайын дынчаткан болтай. Сентябрь 27-де Москвага 25 чурттарын төлөлөкчилери-биле ук чурттарга Совет Эмгекчилик текникти дууламчы көргүдөр болгаш олар-биле садгы харылааштарын хөгжүдөр дугайында чугаалажышкынар болганын дынчаткан турган.

Бо бүгү болза бистин чуртувуска чангыс хүн дугузунда кылган ажил-үлөлөрүнүн чүлө шөөлүг эвес кезин болбайн аан. Хей-хей чаа бүдүрүлгичи чөптөс планнат хуулаарында эрте ажылаага кирген. Күш-ажылык бүдүрүлгичи дыка бөдөн. Ол бүгүн барык чер бүдүрүлгиче 7 шактыг ажил хүнүнө шилчөө миллион-миллион ажилчыларынын болгаш албан-жаакчыларынын күш-ажылы-биле бүдүргөн.

Сентябрынын тоңурууда чурттуу

Сентябрынын хүнеринде алзай хей областар болгаш республикалар маа ажилынын продуктуларын бүдүрерин көвүдөр талзы-биле боттарынын социалитиг худалгелеринин түнөөдөрүн үндүргөннөр. Грузиянын, Таджикистанын, Татар, Дагестан, Марий, Калмык болгаш Якут АССР-леринин, Свердловск, Ленинград, Иваново болгаш Иркутск областарын кезде ажил-агыйын ажил-ишчилери күрүнө өт, сүт болгаш чургулар сазарынын чыл планнарын хуула бөтинде куусеткенин кээп турар меделер чугаалаш турар.

Сентябрь 1-де, чыл бүрүздөгөнншикшик, чуртун хоорайларында болган көдөлөринде школарын класстарын, дөдө өөрөгиле черлеринин, ажилчын болгаш кезде аныктарын кеекжи школарын аудиторияларын анык оодлар болгаш кыстар эзелкен. Миллион-миллион заочниктер база өөренип киришкенер. Ам бистин чуртувусу 50 миллион кичи өөренип турар. Бистин чуртувустун хамаатыларынын дөрт кижининин бирөөн-ле билгелерин шитгээдип алыр.

Заводтарда техниктиг дөдө өөрөгиле черлери эң баштай-ла ажилден эгелөөн. РСФСР-де мынды дөдө өөрөгиле черлери Москвада, Пензада, Довла-Ростовта, Ленинградта, Ярославскиде ажалтынгалаш. Африканын, Азиянын, Латин-Американын болгаш эвеледекшен совет республикаларын анык кижилеринге делегейе улустар арамынын баштайгы дөдө өөрөгиле чери— улустарын найырамын Москва университеди бодунун эахиктери хүндүткөлдүн-биле ажимдын берген.

В. АФАНАСЬЕВ,
СЭТА-нын харалажакчымы.

Сентябрда болган база бир кайгычкы болушкуну мындыг. Эрткен айынч бириг чартында ук болушкун миллион-миллион совет кижилерин хүн бүрүд-ле дүредип турган. Чуга болза XVII олимпиад оюнларына бистин Төрөн чуртувустун алдары дээш бистин спортчуларымыстың демиселенин дугайында чоруп турар. 80 ажыг чурттарын спортчулары бириг чер дөдө Римге магышканнар. Амгы үениң ук улуг ол спорт чарыкына совет чуртун агык күштери тилгелени чедип алганар. Совет күш-культура шиччешкенин массалыг чоруту тилөөн, ол шиччешкенинде 23 миллион ажыг кичи илдекейлиг киржин, анык талантыларын дидими-биле депиниш турар. Делегейин олимпий оюнларына киришкен совет команданын үштүн ийизи ук оюнларга эң баштай-ла киришкенер.

Совет спортчулар 103 медалдарын алган болгаш бириг чери эзелкенер. Кол чүе чул дөдө, совет олимпийчилер эң-не үнелиг медалды—делегейин хей-хей чурттарынын төлөлөкчилеринин аразында ш-хуулууду болгаш найыралдык медалды унут алганыр.

1960 чылдын сентябрь айы чеди чылдын ийги чылымын улуг херектерин чыл демделегиле төлөтти чери ээлери маргыш чок. Оон хүн бүрүзү-ле совет улустун долу, тургузучу амдыралынын дугайында, тайбыч дөөш оон демиселенин дугайында муң-муң хей яязы меделерин эжеп турган.

Школарын кичизидер дугайында ада-илерге сүмө ШКОЛАЧЫЛАРНЫ ПАРТАГА ОЛУРТТУРДА БОЛГАН КЛАССНА ПАРТАЛАРНЫ ЭДЕ ТУРГУЗУДА ЫЛАВЫЛА КУУСЕДИР САНИТАРЛЫК ЧУРУУНАР

Партага шын эвес олурар чорукта тыптып келир хоралыг салдарларын баш буртуугар бодурбас төлөөдө, класска партадарын шын тургузар болгаш дараазында гигиеналык чурумнарын сагыр ужурут.

Уругларын өздүленин айы-биле парталарга өөреникчилерин тус-тус үлөп олуртур.

Өздүдөи 110 см-дан 119 см-ге чедирлер № 6 партага олурарлар. Өздүдөи 120 см-ден 129 см-ге чедирлер № 7 партага олурарлар. Уругларын өздүлөи тускай херекел-биле хемчээр.

Класска парталарын дугаарлар суугаар таарыштыр тургузар: биче дугаарларынын самбыраже чөкшүлөдүр, улуг дугаарларынын—ырадыр тургузар. Каратарынч шооу болгаш дыннаары баксыраан уругларга бо дурдуну ажылавайн барып болур. Парталарын ууун дургаар оудуругары-биле эртер черлерин кызыгары, а ол ышкыш парталар аразын болгаш ханаларынын аразын ашталбас будук-биле шалага демдектеп каар. Класстын иштиги ханазы-биле болгаш бириг оудурутун парталарынын аразында хемчөөли 50—60 см болур.

Бирги болгаш ийги оудуруларда парталарын аразынын хемчөөли 70—75 см болур. Ийги оудуруда парталар-биле үшкү оудуруда парталар самбырадан муңуку партага чедир 200 —

Областын кинозкраннарында

Диргүк дугайында

ТОЛ

деп кинону көртөр.